

Les S-01: De basisbeginselen van SQL

1.0 Relationale databases en SQL

Een **database** is een bestand waarin gegevens worden opgeslagen in de vorm van **tabellen**. Zo kan een huisarts met behulp van een database een administratie bijhouden met daarin zijn patiënten, hun bezoeken, hun medicatie en hun betalingen. Op een vergelijkbare manier kunnen een webwinkel de klantenadministratie en een vereniging de ledenadministratie bijhouden.

In de tabel met patiënten is elke **rij** een verzameling gegevens van een patiënt (**record**) en elke **kolom** een eigenschap van de patiënten (**veld**). Hieronder is ter illustratie (een deel van) de tabel met patiënten weergegeven.

patiëntnr	voorletters	tussen	achternaam	adres	postcode	plaats	telefoonnr
1	J.P.	van	Dijk	Hoofdweg 23	3067 GH	Rotterdam	010-2345678
2	E.G.		Eland	Nystadstraat 5	3067 TX	Rotterdam	010-8765432
3	G.		Ferdinandus	Evenaar 13	3067 FJ	Rotterdam	010-2002002

Een database bestaat dus uit tabellen.

Tabellen bestaan uit records.

Records bestaan uit velden.

Elk record moet op een unieke manier geïdentificeerd kunnen worden. Persoonlijke gegevens zijn vaak niet uniek. Er kunnen meerdere mensen dezelfde achternaam hebben, op hetzelfde adres wonen of dezelfde geboortedatum hebben. Vandaar dat je in tabellen vaak een **sleutelveld** aantreft: in het voorbeeld hierboven is dat het patiëntnummer. In de tabel met patiënten wordt iedere patiënt uniek aangegeven met behulp van het sleutelveld patiëntnummer. Met behulp van dit veld kan een patiënt dus altijd worden gevonden. We noemen het veld patiëntnummer een **primaire sleutel** omdat een patiënt primair wordt bepaald door zijn/haar nummer.

In de tabel met behandelingen wordt bijgehouden op welk moment een bepaalde patiënt wordt behandeld:

bnr	Datum	tijd	Patiëntnr	klacht	diagnose	behandeling/medicatie
1	12-9-2008	9:00	1	oorpijn	ontsteking	antibiotica
2	12-9-2008	9:15	156	maagpijn	maagzweer	rust + controle
3	12-9-2008	9:30	27	keelpijn	onstoken amandelen	antibiotica
4	12-9-2008	9:45	47	controle	goed herstel beenbreuk	geen
5	13-9-2008	9:00	27	keelpijn	onstoken amandelen	verwijzing naar ziekenhuis

Ook in deze tabel komt het sleutelveld patiëntnummer voor, alleen is in deze tabel het voorkomen van een bepaalde patiënt niet uniek. Een patiënt kan immers meerdere keren behandeld worden. Een dergelijk sleutelveld wordt ook wel een **vreemde sleutel** genoemd. De primaire sleutel van de tabel met behandelingen is het behandelingsnummer bnr.

Tenslotte wordt in de tabel betalingen bijgehouden of de patiënten hun behandelingen ook betaald hebben:

bnr	bedrag	betaald	datum betaling
1	€ 45	nee	
2	€ 50	nee	
3	€ 40	nee	
4	€ 60	nee	

Via de sleutelvelden zijn de verschillende tabellen aan elkaar gekoppeld ofwel gerelateerd. We noemen een database waarvan de tabellen aan elkaar zijn gerelateerd ook wel een relationele database.

Het **relationele model** van deze database ziet er als volgt uit:

patiënten (patiëntnr, voorletters, tussen, achternaam, adres, postcode, plaats, telefoonnummer, geboortedatum)

behandelingen (bnr, datum, tijd, <patiëntnr>, klacht, behandeling)

betalingen (<bnr>, bedrag, betaald, datumbetaling)

In dit model van de relationele database worden primaire sleutels onderstreept weergegeven bnr en vreemde sleutels onderstreept tussen haken weergegeven <u>bnr.

Waarom worden niet gewoon alle gegevens in één tabel gezet? Dat zou tot gevolg hebben dat één patiënt meerdere keren in de tabel voor zou komen. Vooral bij wijzigingen in de database (bijvoorbeeld bij een adreswijziging) zou dat tot gevolg hebben dat gegevens op meerdere plekken moeten worden aangepast. Er zit dan namelijk heel wat op meerdere plaatsen opgeslagen, overvloedige informatie in de database. We spreken in dit geval van redundantie.

In deze les leer je hoe je met behulp van **SQL (Structured Query Language)** bepaalde gegevens uit databases kunt halen of een bepaalde bewerking kunt uitvoeren.

1.1 SQL

De taal SQL, Structured Query Language, bestaat uit instructies waarmee je gegevens uit een database kunt selecteren, toevoegen of verwijderen. In deze les beperken we ons tot SQL instructies waarmee je gegevens uit een database selecteert.

In het algemeen levert een SQL instructie een tabel met geselecteerde gegevens op. We zeggen ook wel dat we met het uitvoeren van een SQL instructie de database bevragen. Een SQL instructie wordt ook wel een **query** genoemd: een vraag die je stelt aan een database.

De basisvorm van een SQL query ziet er als volgt uit:

```
SELECT      selecteer de velden
FROM        uit de tabel
WHERE       waar de volgende voorwaarde geldt ;
```

Let op: een query eindigt altijd met een puntkomma;

In deze lesbrief gebruiken we de database van de denkbeeldige volleybalvereniging “SET UP”. Deze relationele database bestaat uit drie tabellen.

Een tabel met daarin de gegevens van de leden van de vereniging:

lidnummer	voorletters	voornaam	tussenvoeg.	achternaam	adres	postcode
1700174	M.	Michiel		Toendra	Ravesteindree	2992 HA
1700237	D.P.	David		Liesman	F. Burgwal 196	2907 PL
1719713	L.	Laura		Cabauw	Posthoorn 22	2907 SH
1700328	P.	Petra		Bakhuis	Hebriden 16	2904 JK
1719579	M.	Marjolein		Janssen	Korenmolen 4	2906 RA
1719434	A.	Annemieke		Telders	Korenmolen 1	2906 RA
1719232	D.	David		Stuijt	Warenaburg 1	2907 CL
1719727	J.J.	Jan		Bakhuis	Hebriden 16	2904 JK
1712919	E.L.	Emma		Top	Roos van Deka	2907 EA
1719902	N.	Nicole		Haringa	Dubbelspoor 1	2908 AH
836241	J.W.	Jan Willem		Monsma	Klepperdans 1	2907 RC
835307	J.	John		Kwak	Vuurdans 101	2907 RH
1718969	F.	Frank		Matinee	Ferd. Huyckbu	2907 HE
835987	L.	Liset		Krootjes	Hordaland 8	2905 AJ
1718962	N.A.	Nia	van der	Tak	Merelhoven 4	2902 KH
1717954	R.P.A	Rob		Cleton	Roos van Deka	2907 EA
836140	R.	Rineke		Krootjes	Merelhoven 3	2902 KA
836242	P.	Paula	de	Jong	Rivierweg 240	2903 HP
838231	T.	Tim		Kamsteeg	Papiermolen 6	2906 RC
1713566	J.W.	Jan Willem		Telders	Korenmolen 1	2906 RA
1713568	J.	Jeroen		Heukelom	Reigerlaan 193	2903 LG
836697	S.	Sharon		Roest	Telemannstra	2901 EV

een tabel met de teams van de vereniging:

teamn	omschrijvin	klasse	trainer	teltrainer	coach	telcoach
D1	Dames 1	promotieklasse	E. Berends	010-4214550	H. Rademakers	010-2026821
D2	Dames 2	3e klasse	A. de Lange	010-4200038	A. de Lange	010-4200038
D3	Dames 3	3e klasse	J. Minkman	010-4218681	J. Minkman	010-4218681
D4	Dames 4	3e klasse	F. Everse	010-4200175	F. Everse	010-4200175
H1	Heren 1	3e divisie	E. Berend	010-4214550	E. Berends	010-4214550
H2	Heren 2	2e klasse A	E. Rademakers	06-19598983	E. Rademakers	06-19598983
H3	Heren 3	3e klasse C	E. Rademakers	06-19598983	geen	
H4	Heren 4	3e klasse I	geen		geen	
H5	Heren 5	4e klasse	geen		geen	
JA	Jongens A	JA poule A	D. Liesman	010-2271855	D. Liesman	010-2271855
JB	Jongens B	JB poule B	R. Pothof	010-4551763	R. Pothof	010-4551763
MA	Meisjes A	MA poule	E. Berends	010-4214550	E. Berends	010-4214550
MB	Meisjes B	MB poule	M. den Ouden	010-4654562	M. den Ouden	010-4654562
MC	Meisjes C	MC poule	I. Michels	010-4212798	I. Michels	010-4212798
MD	Meisjes D	MD poule	J. Wever	010-4517741	J. Wever	010-4517741
Mix E	Mix E	XE poule	J. Wever	010-4517741	J. Wever	010-4517741

en een tabel met de contributies van de vereniging:

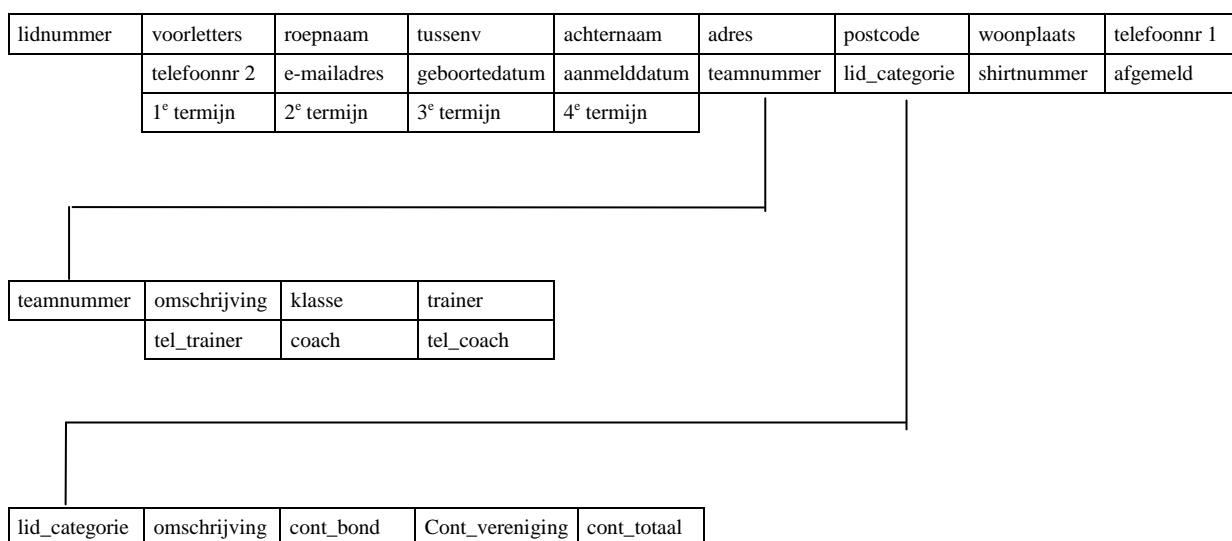
contributie					
	lidmaatscha	omschrijvin	bondscontri	verenigings	totaalcontri
+	A	A-jeugd	€ 24,00	€ 130,00	€ 154,00
+	B	B-jeugd	€ 19,00	€ 120,00	€ 139,00
+	C	C-jeugd	€ 14,00	€ 110,00	€ 124,00
+	D	D-jeugd	€ 9,00	€ 100,00	€ 109,00
+	E	E-jeugd	€ 9,00	€ 80,00	€ 89,00
+	R	recreatief lid	€ 10,00	€ 110,00	€ 120,00
+	S	seniorlid	€ 29,00	€ 170,00	€ 199,00
+	T	trainend lid	€ 10,00	€ 110,00	€ 120,00
+	V	verenigingslid	€ 8,00	€ 10,00	€ 18,00
*					

Record: 1 van 9   Geen filter   Zoeken

Het **relationele model** bij de verenigingsdatabase is:

- leden (lidnummer, voorletters, voornaam, tussenvoegsel, achternaam, adres, postcode, woonplaats, telefoonnummer, geboortedatum, aanvanglidmaatschap, <lidmaatschapscategorie>, <teamnummer>, shirtnummer, afgemeld, betaald1, betaald2, betaald3, betaald4)
- teams (teamnummer, omschrijving, klasse, trainer, teltrainer, coach, telcoach)
- contributie (lidmaatschapscategorie, omschrijving, bondscontributie, verenigingscontributie, totalecontributie)

Dit model kan ook worden weergegeven als **strokindiagram**:

Dit strokindiagram geeft een iets duidelijker beeld hoe de tabellen aan elkaar zijn gekoppeld. Let op: in dit diagram zijn de veldnamen niet helemaal correct weergegeven.

Open de database “volleybalvereniging.mdb” in het programma MS Access.
Kies in het menu met objecten voor “Query’s”.

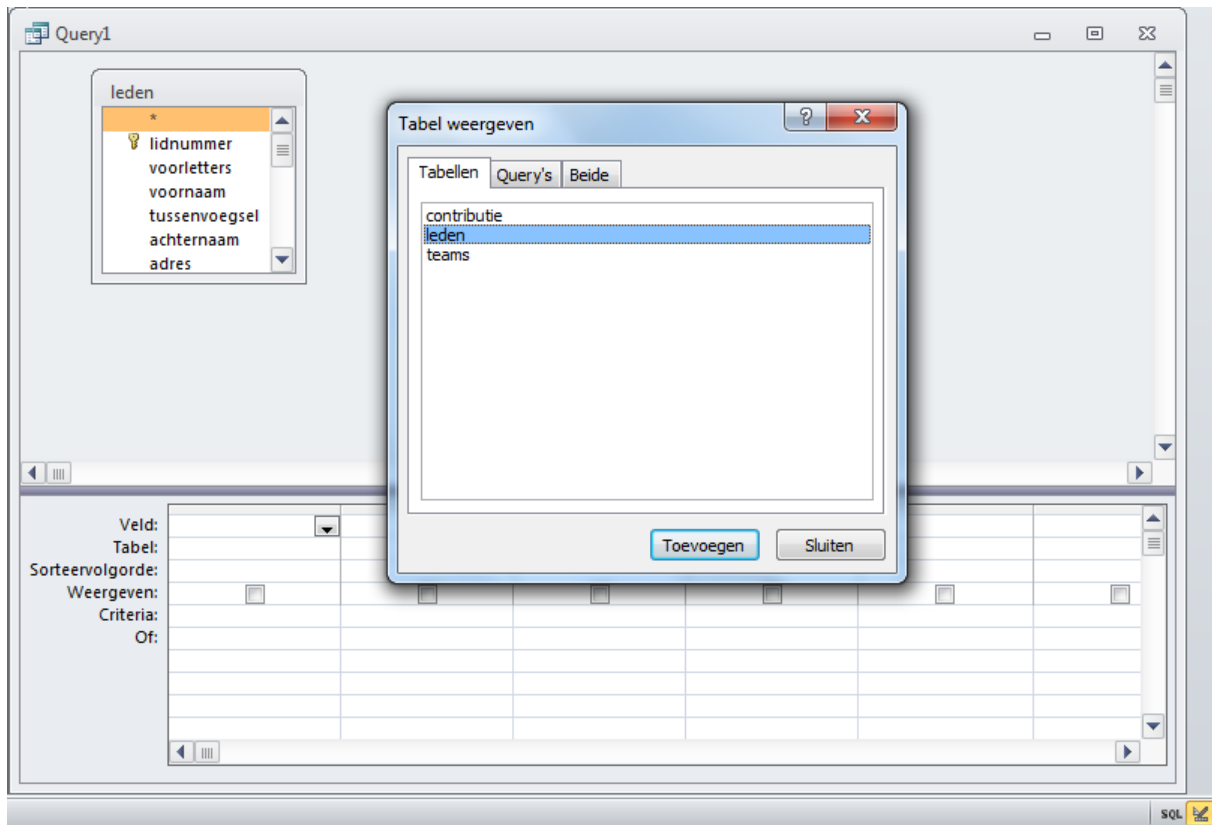
Voorbeeld 1

We maken allereerst een query waarmee we alle namen van de spelers uit het eerste herenteam selecteren.

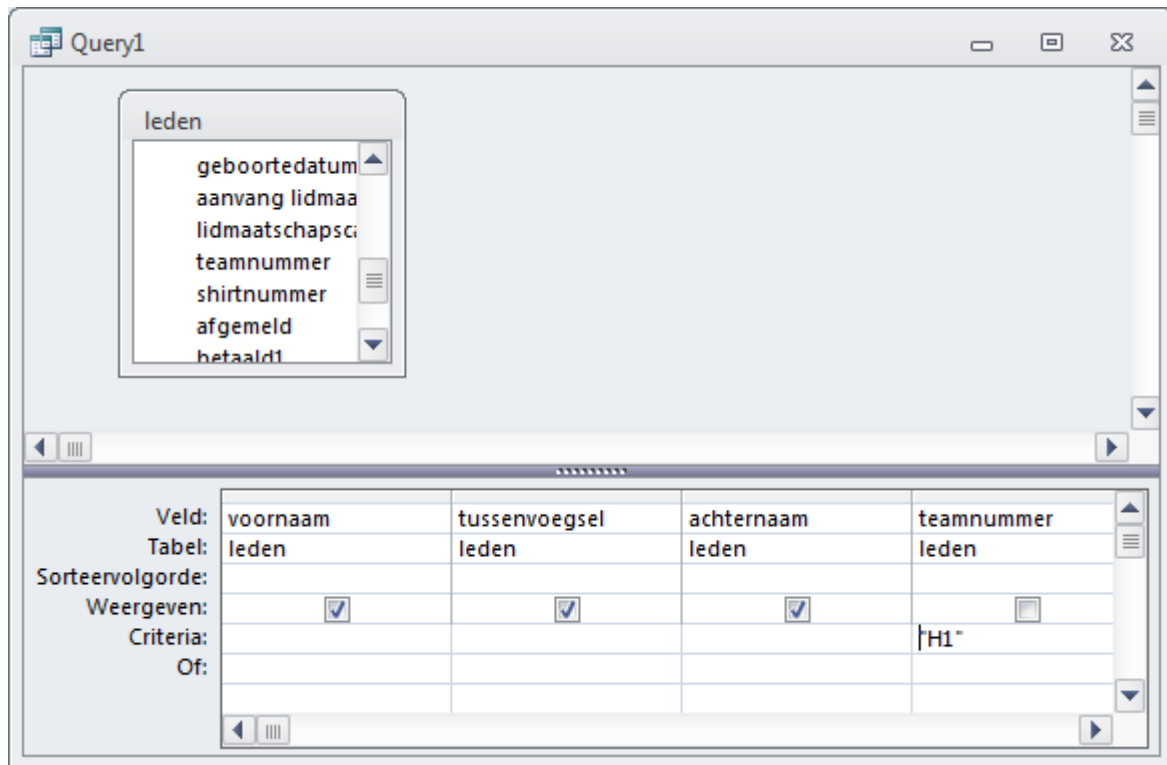
Voordat we met SQL een query uitvoeren doen we dat eerst via het menu van MS Access.

Kies in het menu « **Maken** » voor « **Queryontwerp** » en voeg de tabel met leden toe (waaruit de heren geselecteerd dienen te worden):

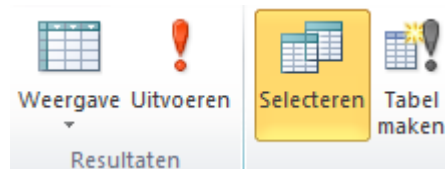

Sluit vervolgens het venster waarin de tabellen worden weergegeven.

Geef in het venster waarin de query kan worden samengesteld aan welke gegevens je wilt weergeven (voornaam, tussenvoegsel, achternaam) en wat de voorwaarde is (team = "H1") bij het selecteren.

Je kunt de query uitvoeren door op het uitroepteken te klikken:

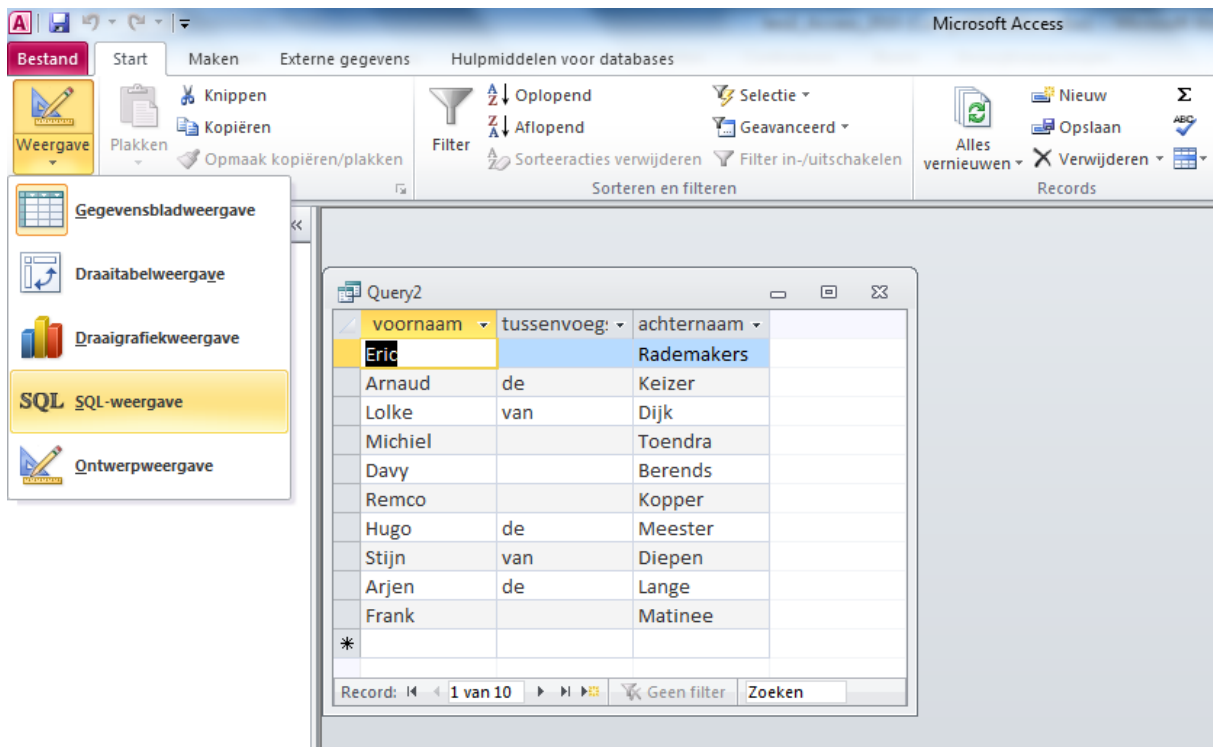

Het resultaat is de volgende tabel:

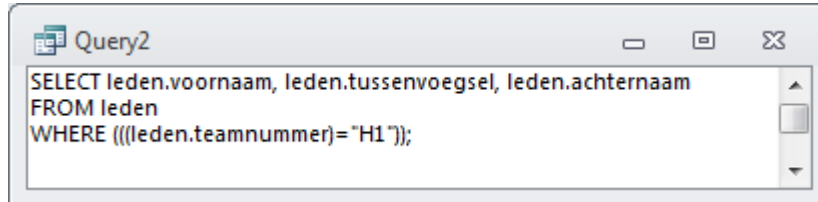
voornaam	tussenvoegsel	achternaam
Eric		Rademakers
Arnaud	de	Keizer
Lolke	van	Dijk
Michiel		Toendra
Davy		Berends
Remco		Kopper
Hugo	de	Meester
Stijn	van	Diepen
Arjen	de	Lange
Frank		Matinee
*		

Record: 1 van 10 | Geen filter | Zoeken

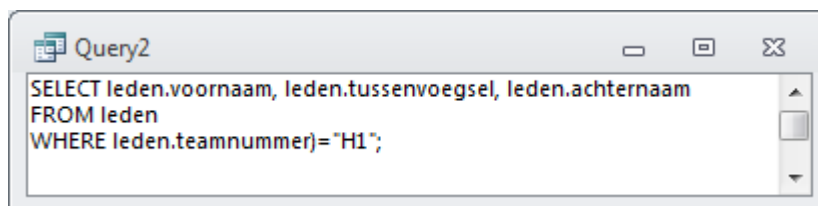
We kunnen ook de achterliggende SQL instructie bij deze query opvragen.
Kies linksboven bij « **Weergave** » voor « **SQL-weergave** ».

Op je beeldscherm verschijnt de SQL instructie:

MS Access maakt automatisch wat overbodige SQL-taal en haakjes aan.
Ook als je deze verwijdert werkt de query nog steeds:

Zoals je ziet voldoet de query aan de basisvorm.

```
SELECT      selecteer de velden
FROM        uit de tabel
WHERE       waar de volgende voorwaarde geldt ;
```

Met de query:

```
SELECT      voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM        leden
WHERE       teamnummer = "H1";
```

selecteer je alle namen van de spelers van het eerste herenteam.

Voorbeeld 2

Met de query:

```
SELECT      *
FROM        leden
WHERE       teamnummer = "H1";
```

selecteer je **alle gegevens** van de spelers van het eerste herenteam.

Voorbeeld 3

Met de query:

```
SELECT      lidmaatschapscategorie
FROM        contributie
WHERE       totalecontributie > 150;
```

selecteer je alle lidmaatschapscategorieën die meer dan 150 euro contributie moeten betalen.

Voorbeeld 4

Met de query:

```
SELECT      voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM        leden
WHERE       geboortedatum < #01-01-1970#;
```

selecteer je alle leden die voor 1 januari 1970 zijn geboren.

Voorbeeld 5

Met de query:

```
SELECT      DISTINCT teamnummer
FROM        leden
```

selecteer je alle verschillende teamnummers die in de tabel leden worden onderscheiden.

Naar aanleiding van de voorbeelden 1 tot en met 4 merken we het volgende op:
De velden waarop je selecteert kunnen van een verschillend type zijn (tekst, getal, datum).
Afhankelijk van het gegevenstype dat bij een bepaald veld hoort gebruik je dus:

"....."	bij tekst
# ..... #	bij datum/tijd
niets	bij getallen

Daarnaast zijn er verschillende **operatoren** die je bij de selectie van gegevens kunt gebruiken:

=	is gelijk aan
<	is kleiner dan
>	is groter dan
<=	is kleiner of gelijk aan
>=	is groter of gelijk aan
<>	is ongelijk aan

Ook kan je in SQL op basis van meerdere voorwaarden informatie selecteren.
In SQL gebruik je daarvoor de **logische operatoren**:

AND	als aan een voorwaarde EN een andere voorwaarde voldaan moet worden
OR	als aan een voorwaarde OF een andere voorwaarde voldaan moet worden
NOT	als aan een voorwaarde NIET voldaan moet worden

Voorbeeld 6

Met de query:

```
SELECT    voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM      leden
WHERE     teamnummer = "H1" OR teamnummer = "H2";
```

selecteer je de heren die in heren 1 of heren 2 zitten.

Voorbeeld 7

Met de query:

```
SELECT    voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM      leden
WHERE     teamnummer = "H1" AND NOT plaats = "Rotterdam";
```

selecteer je de heren die in heren 1 zitten en niet in Rotterdam wonen.

OPDRACHT**Opdracht 1.1**

Wat is er fout aan de query:

```
SELECT    voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM      leden
WHERE     teamnummer="H1" OR "H2";
```

Opdracht 1.2

Hoe kan de query:

```
SELECT    voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM      leden
WHERE     teamnummer = "H1" AND NOT plaats = "Rotterdam"
```

ook zonder de logische operator NOT worden geschreven?

Opdracht 1.3

Schrijf een query die de naamgegevens en telefoonnummers van de speelsters van het tweede damesteam selecteert.

Opdracht 1.4

Schrijf een query die selecteert welke teams getraind worden door E. Berends.

Opdracht 1.5

Schrijf een query die selecteert welke leden in het jaar 1980 geboren zijn.

1.2 Functies

In SQL kan je ook een aantal **functies** gebruiken waarmee je berekeningen kunt uitvoeren. De belangrijkste functies zijn:

COUNT(veldnaam)	telt het aantal rijen (records) waarin een bepaald veld verschillende waarden aanneemt
COUNT(*)	telt het aantal rijen (records) in een tabel
SUM(veldnaam)	telt de waarden van een bepaald veld in een tabel bij elkaar op
AVG(veldnaam)	geeft de gemiddelde waarde van een bepaald veld in een tabel
MAX(veldnaam)	geeft de maximale waarde van een bepaald veld in een tabel
MIN(veldnaam)	geeft de minimale waarde van een bepaald veld in een tabel

Voorbeeld 8

Met de query:

```
SELECT    COUNT(*)
FROM      leden
WHERE     teamnummer = "H1" OR teamnummer = "H2";
```

selecteer je hoeveel heren er in heren 1 of heren 2 zitten.

Voorbeeld 9

Met de query:

```
SELECT    COUNT(totalecontributie)
FROM      contributie
WHERE     totalecontributie = 120;
```

tel je hoeveel lidmaatschapscategorieën er zijn met een totale contributie van 120 euro.

Groeperen met GROUP BY

Met query's wil men nogal eens overzichten maken. Door gegevens te groeperen met de instructie GROUP BY kan je per groep een berekening uitvoeren.

Voorbeeld 10

Met de query:

```
SELECT    teamnummer, COUNT(*)
FROM      leden
GROUP BY  teamnummer;
```

krijg je een tabel waarin per team het aantal spelers wordt weergegeven.

Voorwaarden binnen een groep stellen met HAVING

In sommige gevallen wil je aan groepen ook nog een voorwaarde toevoegen. Dat kan met de instructie HAVING.

Voorbeeld 11

Met de query:

```
SELECT    teamnummer, COUNT(*)
FROM      leden
GROUP BY  teamnummer
HAVING    COUNT(*) < 8;
```

krijg je een tabel waarin het aantal spelers staat van de teams met minder dan 8 spelers.

OPDRACHTEN**Opdracht 1.6**

Schrijf een query die telt hoeveel leden er in Capelle a/d IJssel wonen.

Opdracht 1.7

Schrijf een query die per woonplaats aangeeft hoeveel leden er wonen.

ANTWOORDEN**Opdracht 1.1**

Wat is er fout aan de query:

```
SELECT    voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM      leden
WHERE     teamnummer="H1" OR teamnummer = "H2";
```

Opdracht 1.2

De query kan op de volgende manier:

```
SELECT    voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM      leden
WHERE     teamnummer="H1" AND woonplaats <>"Rotterdam";
```

ook zonder de logische operator NOT worden

Opdracht 1.3

Schrijf een query die de naamgegevens en telefoonnummers van de speelsters van het tweede damesteam selecteert.

```
SELECT voornaam, tussenvoegsel, achternaam, telefoonnummer
FROM leden
WHERE teamnummer = "D2";
```

Opdracht 1.4

Schrijf een query die selecteert welke teams getraind worden door E. Berends.

```
SELECT teamnummer
FROM teams
WHERE trainer = "E. Berends";
```

Opdracht 1.5

Schrijf een query die selecteert welke leden in het jaar 1980 geboren zijn.

```
SELECT voornaam, tussenvoegsel, achternaam
FROM leden
WHERE geboortedatum > #31/12/1979# AND geboortedatum < #01/01/1981#;
```

Opdracht 1.6

Schrijf een query die telt hoeveel leden er in Capelle a/d IJssel wonen.

```
SELECT plaats, COUNT(plaats)
FROM leden
WHERE plaats = "Capelle a/d IJssel"
GROUP BY plaats;
```

Opdracht 1.7

Schrijf een query die per woonplaats aangeeft hoeveel leden er wonen.

```
SELECT plaats, COUNT(plaats)
FROM leden
GROUP BY plaats;
```